

3. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради – 1996. – №47. – Ст. 256.

4. Дачковська М. Про реалізацію «права знати» і захист викривачів інформації [Електронний ресурс] // Media Sapiens: веб-сайт. – 2016. – Режим доступу: <http://www.osvita.mediasapiens.ua/about/editorial/>

5. Макогонюк Ю.Ю. Юридична відповідальність за порушення права на доступ до публічної інформації в екологічній сфері / Ю. Ю. Макогонюк // Право і суспільство. – 2016. – № 1(2). – С. 80-87.

6. Патрікеєва Н. Інформаційний комісар: хто захищатиме доступ до інформації [Електронний ресурс] // Доступ до правди: веб-сайт, 2017. – Режим доступу: <https://dostup.pravda.com.ua/stories/publications/informatsiinyi-komisar-khto-zakhyshchatyme-dostup-do-informatsii>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Міщенко І.В.

Доля Ірина Сергіївна

студентка V курсу

факультету морського права та менеджменту

Національного університету «Одеська морська академія»

РОЛЬ ДИПЛОМАТИЧНИХ ТА КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ УКРАЇНСЬКИХ МОРЯКІВ ЗА КОРДОНОМ

Україна є правовою та соціальною державою, що забезпечує кожному громадянину належний обсяг прав та соціальних гарантій.

Статтею 43 Конституції України забезпечується право кожного на працю. Діяльність держави виражена в захисті прав на належні умови праці, розробці програм професійно-технічної освіти, забезпеченні професійного стажування та інше [1, с. 141].

Але в окремих професійних сферах держава не здатна забезпечити право громадян на працю. Такою сферою є мореплавство. Більшість громадян України, які отримують спеціалізовану освіту для подальшої праці на суднах торговельного флоту, вимушені працевлаштовуватися за кордоном.

Як правило, посередник із надання послуг із працевлаштування за кордоном діє на території України. Фактичним роботодавцем моряка виступає іноземна юридична особа, а місцем роботи – територія іншої держави.

Відповідно до положень Закону України «Про міжнародне приватне право», до трудових відносин громадянина України із іноземною особою застосовується право місця виконання роботи [3, с. 424].

У випадку, коли особо виконує свої трудові обов'язки переважно на судні, правом що діє на судні є право держави прапора судна.

Окрім юрисдикції держави прапора судна на українського моряка може розповсюджуватися юрисдикція держави порту, в яким на даний час зайшло його судно.

Одним із засобів захисту прав громадянина України, який перебуває за кордоном є звернення до місцевої дипломатичної установи.

Відповідно до інформації, яка розміщена на офіційному сайті Міністерства Закордонних Справ України, на даний момент у світі діє 19 консульських представництв України, та 180 – дипломатичних представництв України.

У випадку, якщо консульська установа України відсутня у країні перебування особи, місцева дипломатична установа України може виконати функції консульської установи.

Головним обов'язком Консула України встановлено забезпечення захисту інтересів та порушених прав громадян України на території іноземної держави. Консул України має значний перелік повноважень, таких як звернення до інституцій іноземної держави, здійснення нотаріальних дій, відвідування суден під прапором України, відвідування громадян України за будь-яких обставин [4, с. 647].

Необхідно зазначити, що функція консула – забезпечення захисту прав громадян України не має повного тлумачення, незважаючи на її соціальну значущість.

Пересічному громадянину не зрозуміло, чи буде виражатися «допомога консула» у відвідуванні, пораді, консультації, повноцінному представництві інтересів чи в наданні матеріальної допомоги.

Вузьке розуміння законодавства не дозволяє консулу виступати фактичним захисником інтересів громадянина України. Працівники дипломатичним установ не завжди мають достатньо матеріальних та кадрових ресурсів для активної допомоги громадянам України.

Моряки звертаються по допомогу до державних установ переважно у самому крайньому випадку. Стандартними проблемами є невиплата заробітної плати, відсутність нормальних умов проживання, води та їжі, загибель судна.

У разі звернення моряком по допомогу діяти необхідно негайно, так як у даних справах є значний ризик для життя як самого заявника, так і інших членів його екіпажу.

Українські моряки не звикли звертатися по допомоги до дипломатичних установ. В них відсутня віра в позитивну практику у разі подання такого звернення.

Дипломатична установа повинна бути готова надати матеріальну та юридичну підтримку, забезпечити репатріацію моряка на батьківщину та надання медичної допомоги у разі необхідності.

Відомі випадки коли судновласники залишали власне судно напризволяще із екіпажем на борту.

Яскравим прикладом є загибель судна ANNA (ІМО 8027676, прапор – Того) в Середземному морі. В складі екіпажу було 7 громадян України. Весь екіпаж був врятований китайським судном DA LI (ІМО 9768538) та направлений до найближчого порту Місурата, Лівія.

Вже на березі про самопочуття та стан моряків турбувалися державні берегові служби, оскільки члени екіпажу залишилися без особистих речей та грошей. Допомога місцевих дипломатичних установ України морякам надана не була.

Таким чином, функція захисту та представництва інтересів громадян України за кордоном є номінальною для консульських та дипломатичних установ України, що підтверджується прикладами українських моряків.

Для належного виконання власних функцій та забезпечення державних гарантій, функції дипломатичних та консульських установ України повинні бути чітко розтлумачені. Також необхідно створити окремий розділ бюджету дипломатичної установи для надання матеріальної допомоги громадянам України в надзвичайній ситуації.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. -№ 30. – Ст. 141.
2. Закон України «Про дипломатичну службу» від 20 вересня 2001 р. № 2728-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 5. – Ст. 29.
3. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 р. № 2709-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2005.– № 32. – Ст. 422.
4. Про Консульський статут: указ Президента України від 02 квітня 1994 р. № 127/94 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 20. – Ст. 647.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Савич О.С.